

निकासी जाँचपास

नेपालबाट मालवस्तु भारत बाहेक तेस्रो मुलुकमा निकासी गर्दा निम्न कागजातहरु प्रज्ञापन पत्र साथ पेश गर्नुपर्नेछ ।

पेश गर्नुपर्ने कागजातहरु:

प्रतितपत्र वा अग्रिम भुक्तानी:

- निर्यातकर्ताको नाम र ठेगाना एवं विदेशस्थित आयात कर्ताको नाम र ठेगाना स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनु पर्नेछ ।
- निर्यात गरिने मालवस्तुको नाम, परिमाण, मूल्य एवं प्रति इकाइ मूल्य स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- मालवस्तु चलान गरिसक्नु पर्ने अन्तिम अवधि र माल चलान गरिने ठाउँ स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- प्रतितपत्र नम्बर र मिति स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- वैङ्कको आधिकारिक अधिकारीको दस्तखत र वैङ्कको छाप स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- अग्रिम भुक्तानीको प्रमाणबाट निर्यात गरिने भए निर्यात गर्नेको नाम ठेगाना र अग्रिम भुक्तानी पठाउनेको नाम ठेगाना स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- निर्यात गरिन लागेको मालवस्तुको मूल्य र अग्रिम भुक्तानीमा उल्लेखित रकम प्रयाप्त छ , छैन स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- अग्रिम भुक्तानीको प्रमाणपत्र जारी भएको मितिले ६ महिनाभित्र छ, छैन स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- अग्रिम भुक्तानीको प्रमाणपत्रमा निर्यात गरिने सामानको नाम स्पष्ट उल्लेख गरिएको छ , छैन स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।

विजक (Invoice)

- मालसामान निर्यात गर्ने र मालसामान खरिद गर्ने विदेशी क्रेताको नाम प्रतितपत्र वा अग्रिम भुक्तानी वमोजिम छ , छैन स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- मालवस्तुको नाम परिमाण मूल्य एवं इकाइ मूल्य स्पष्ट उल्लेख छ, छैन स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- प्रतितपत्रको नम्बर र मिति विजकमा स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- विजक निर्यातकर्ताबाट जारी गरिएको र जारी गर्नेको दस्तखत एवं छाप स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।

उत्पत्तिको प्रमाणपत्र (Certificate of Origin)

- सामान निर्यात गर्ने र आयात गर्नेको नाम र ठेगाना स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- सामानको नाम र परिमाण स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- प्रतितपत्रको माध्यमबाट निकासी हुनेमा प्रतितपत्रको नम्बर र मिति स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- नेपालको उद्योग वाणिज्य महासंघ, संघ वा निजले अधिकार दिएको निकाय वा च्याम्बर अफ कमर्सद्वारा निर्धारित ढाँचामा जारी गरिएको र तोकिएको अधिकारीले दस्तखत स्पष्ट रूपमा बुझीने गरी गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- निर्यात हुने मालवस्तुको भन्सारको शीर्षक/उपशीर्षक स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।

- कुनै निकायको सिफारिसबाट मात्र निकासी गर्न पाइनेमा त्यस्तो सिफारिस,
- सम्बन्धित निकायको सिफारिस

- मालवस्तु निकासी गर्दा कुन मालवस्तुको कुन निकायबाट सिफारिस लिन आवश्यक पर्छ भन्ने सम्बन्धमा भन्सार निर्देशिका २०५७ को न. ३.९.२ मा उल्लेख भएकोले सो बमोजिमको कागजात अनिवार्य रूपले प्रज्ञापन पत्र साथ पेश गराउनु पर्छ ।
- सी. टी. डी. वा एयर वे बिल
- जि. एस. पी. सुविधा लिनु पर्नेमा जि. एस. पी. फाराम
- जि. एस. पी. फाराम
- जि.एस. पी. फाराम सहित निकासी गरिने माल वस्तुको भन्सारको शीर्षक/उपशीर्षक ठीकसंग उल्लेख गर्ने र कच्चा पदार्थ प्रयोग भएको आधार उल्लेख गर्नुपर्ने अल्फावेट ठीकसंग उल्लेख गर्ने र जि. एस. पी. को पृष्ठ भागमा हेरी उक्त नियमसंग मिल्ने किसिमले मात्र अल्फावेट उल्लेख गर्न विशेष ध्यान दिनु होला ।
- भिसा (VISA) आवश्यक पर्नेमा
- तयारी पोशाक निकासी गर्न भिसा लिनु पर्ने मुलुकहरुको लागि जारी भएको भिसाको म्याद भित्रै उक्त सामान निकासी भई सकेको हुनुपर्ने भएकोले तयारी पोशाक उद्योगले उक्त मुलुकहरुमा निर्यात गर्दा भिसा लिए नलिएको र भिसा लिएकोमा म्याद बाँकी छ, छैन हेर्नु पर्दछ । कागजात अध्ययन गर्ने कार्य पूरा भएपछि ठीक पाइएमा तेस्रो मुलुकबाट पैठारी हुने मालवस्तुको भौतिक परीक्षणका लागि तोकिएको कार्यविधि अनुसार भौतिक परीक्षण सम्पन्न गर्नु पर्दछ ।
- फर्म दर्ता प्रमाण पत्र,
मु. अ. करमा दर्ता भएको स्थायी लेखा नम्बर (PAN),
भन्सार एजेण्ट नियुक्ति गरेकोमा त्यस्तो एजेण्ट नियुक्ति पत्र,
तयारी पोशाक निकासी गर्दा कपडाको खपत अनुपातको सिफारिस,
- Cash against Document (CAD) को आधारमा निकासी गरिने मालवस्तुमा प्रतित पत्र आवश्यक पर्दैन तर, यस्तो अनुमति राष्ट्र वैङ्कले दिएको हुनु पर्दछ । साथै कुनै व्यक्तिले आफूले प्रयोग गरेका निजी प्रयोगका सामानहरु निकासी गर्दा वा महसुल सुविधा वा कुटनैतिक सुविधा अर्न्तर्गत निकासी गरिने मालवस्तुहरु वा आयोजनाहरुले आयोजनाको अवधि समाप्त भएपछि फिर्ता लैजाने सामानहरु

महसूल सुविधा वा कुटनैतिक सुविधामा निकासी हुने मालवस्तुको सम्बन्धमा

१. महसूल सुविधा वा कुटनैतिक सुविधा प्रदान गरिएको परराष्ट्र मन्त्रालय र भन्सार विभागको आदेश,
२. विजक वा मालवस्तुको मूल्य देखिने कागज, र
३. प्याकिङ लिष्ट,

मर्मतको लागि विदेश लैजाने मालवस्तुहरू निकासीमर्मतको लागि लैजाने मालवस्तुको सम्बन्धमा

- मालवस्तु पैठारी गरेको भए सो प्रज्ञापन पत्र,
- मालवस्तु पैठारी गर्दाको विजक,
- पैठारी गरेको मालवस्तु मध्ये आंशिक मालवस्तु मर्मत गर्न लैजान लागेकोमा आयात गर्दाको विल पेश गर्न नसकेमा वा त्यसबाट मूल्य छुट्टि नसक्ने भएमा निर्यात कर्ताबाटै त्यस्तो मूल्यको विवरण खुलेको कागज पेश गराउनु पर्दछ ।
- पैठारी हुंदा का वखतको प्रज्ञापन पत्र पेश गर्न नसकेमा निर्यातकर्ताको तर्फबाट मूल्य र सामानको विवरण खुलेको कागज, र
- मर्मतमा लैजान दिने गरी कार्यालय प्रमुखले दिएको आदेश ।

वस्तु विनिमयवस्तु विनिमय अन्तर्गत निकासी हुने मालवस्तुको सम्बन्धमा

- (क) मालवस्तुको विजक
(ख) प्याकिङ लिष्ट
(ग) फर्म वा उद्योग दर्ताका प्रमाण पत्र
(घ) मू. अ. करमा दर्ता भएको स्थायी लेखा नम्बर प्रमाण पत्र (PAN)
(ङ) अन्तःशुल्क लाग्ने पदार्थ भएमा आन्तरिक राजस्व कार्यालयको सिफारिस
(च) कुनै निकायको सिफारिसमा मात्र निकासी गर्न पाउनेमा त्यस्तो सिफारिस पत्र
(छ) भन्सार एजेण्ट नियुक्ति गरेकोमा त्यस्तो नियुक्ति पत्र ।

माथि उल्लिखित कागजातहरू मध्ये सि. नं. ग, घ र छ का कागजातहरू एक पटक पेश गरेपछि त्यस्ता कागजातहरू मान्य रहेसम्म भन्सार कार्यालयले आफैले अभिलेख राखी प्रत्येक पटकको निकासीमा पेश नगराउनु पनि सक्नेछ ।

नेपालबाट भारत निकासी गरिने मालवस्तुका सम्बन्धमा अपनाउनु पर्ने कार्यविधि

नेपालबाट मालवस्तु भारत निकासी गर्दा तेस्रो मुलुकमा निकासी गरिने मालवस्तुहरूको लागि पेश गर्नुपर्ने कागजातहरूका तुलनामा केही कम छन् । मालवस्तु व्यापारिक प्रयोजनको लागि भारत निकासी गर्दा प्रज्ञापन पत्र साथ निम्न कागजातहरू पेश गरिएको हुनु पर्दछ ।

आवश्यक कागजातहरू:

- मालवस्तुको विजक (Invoice)
- प्याकिङ लिष्ट
- उत्पत्तिको प्रमाण पत्र
- इजाजत पत्र अनुसार निकासी गर्न पाउनेमा त्यस्तो इजाजत पत्र (License)
- कुनै निकायको सिफारिस अनुसार निकासी गर्न पाउनेमा त्यस्तो निकायको सिफारिस

- अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु निकासी गर्दा सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयको सिफारिस
- फर्म वा उद्योग रजिष्ट्रेशनको प्रमाण पत्र
- मु.अ. कर दर्ता स्थायी लेखा नम्बर
- भन्सार एजेण्ट नियुक्ति गरेकोमा त्यस्तो नियुक्ति पत्र ।

भारत निकासी हुने मालवस्तुको सम्बन्धमा देहायका कुराहरुमा विशेष ध्यान दिनु पर्दछ

- निकासीको लागि ल्याइएको मालवस्तु कुनै कानूनद्वारा मनाहि या निषेध गरिएको हुनुहुदैन ।
- निकासीको निमित्त वाणिज्य विभागले कोटा तोकि इजाजत दिने वस्तुहरु जस्तै वनस्पति छ्यू , जिङ्क अक्साइड, एकेलिक यार्न र तामाका वस्तुहरु) का वाणिज्य विभागबाट त्यस्तो इजाजत प्राप्त गरेको र इजाजत दिइएको परिमाण भित्र हुनुपर्नेछ ।
- सम्बन्धित निकायको सिफारिस बमोजिम निकासी गरिने मालवस्तुहरुका सम्बन्धमा त्यस्तो सिफारिस गरिएको हुनु पर्नेछ ।
- उत्पत्तिको प्रमाणपत्र सम्बन्धित जिल्लाको अधिकार प्राप्त उद्योग वाणिज्य महासंघ , संघ या च्याम्बर अफ कमर्सबाट निर्धारित ढांचामा जारी गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- कच्चा पदार्थ पैठारी गर्दा वैङ्क ग्यारेण्टी वा पासबुक सुविधा अन्तर्गत गरेको भए पैठारी प्रज्ञापन पत्र नम्बर र मिति एवं भन्सार कार्यालयको नाम निकासी प्रज्ञापन पत्रमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।

तयारी पोशाक बाहेक अन्य वस्तु वण्डेड वेयर हाउसको सुविधा अन्तर्गत आयातित कच्चा पदार्थबाट निकासी हुनेमा त्यस्तो मालवस्तुको प्याकिङ्गमा "निकासीको लागि मात्र" वा " Only for export" भन्ने उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।

- भारत बाहेक अन्य मुलुकमा तेस्रो मुलुकबाट आयातित मालवस्तु जुन रुपमा आयात गरिएको छ सोहि रुपमा निकासी गर्न सकिने भएकोले त्यसरी निकासी गरिने प्रज्ञापन पत्रमा पैठारी प्रज्ञापन पत्र नम्बर र मिति अनिवार्य रुपले उल्लेख गरि दिनु पर्दछ ।
- उद्योगले वैङ्क ग्यारेण्टी वा पासबुक सुविधा अन्तर्गत कच्चा पदार्थ पैठारी गरी तयारी वस्तु निकासी गर्दा त्यस्तो कच्चा पदार्थ कुन सुविधा अन्तर्गत कुन भन्सार कार्यालयबाट कुन प्रज्ञापन पत्रबाट पैठारी गरिएको हो निकासी प्रज्ञापन पत्रमा उल्लेख गरिनु पर्दछ ।
- सम्बन्धित निकायको सिफारिस बमोजिम निकासी गर्न पाउनेमा त्यस्तो सिफारिस प्रज्ञापन पत्र साथ पेश भएको हुनर्नुपर्दछ ।

प्रज्ञापन पत्र दर्ता गर्न खटिएको कर्मचारीले प्रज्ञापन पत्र दर्ता गर्नुर्व निम्न कुराहरुतर्फ ध्यान दिने

- त्यस्तो वस्तु निकासी गर्दा प्रज्ञापन पत्रसाथ संलग्न हुनुपर्ने भनिएका कागज संलग्न छन्, छैनन् ।
- प्रज्ञापनपत्रमा भरिनु पर्ने विवरण पूरा भरिएको छ, छैन ।
- मालवस्तुको नाम इकाई र मूल्य स्पष्ट लेखिएको छ, छैन ।
- मालवस्तु धनी वा इजाजत प्राप्त भन्सार एजेण्टले सहिछाप गरेको छ, छैन ।

भन्सारसंग सम्बन्धित अध्ययनका महत्वपूर्ण सामग्रीहरू

- भन्सार ऐन, २०६४ तथा भन्सार नियमावली, २०६४ ।
 - चालु आ.व. को आर्थिक ऐन ।
 - निकासी पैठारी (नियन्त्रण) ऐन, २०१३ ।
 - वाणिज्य मन्त्रालयको मिति २०७६/३/२ को राजपत्रमा प्रकाशित सूचना र तत्सम्बन्धी संशोधनहरू ।
 - अन्तःशुल्क ऐन र नियमावली (अध्यावधिक) ।
 - मु. अ. कर ऐन र नियमावली (अध्यावधिक) ।
 - यात्रुले आफ्नो साथमा ल्याउन र लैजान पाउने निजी प्रयोगका मालबस्तु सम्बन्धी अर्थ मन्त्रालयको सूचना, २०७७
 - भन्सार महसुल दरवन्दी पुस्तक (अध्यावधिक) ।
 - प्रज्ञापन पत्र भर्ने निर्देशिका ।
 - भन्सार विभागबाट समय समयमा भएका परिपत्रहरू ।
 - विश्व भन्सार संगठनको मूल्याङ्कन पद्धति ।
-